

หยุดทำร้ายประเทศไทย-ของจริง โดย นิธิ เอียวศรีวงศ์

ที่มา: มติชนรายวัน วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ปีที่ 32 ฉบับที่ 11587

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา พูดถึงข้อเสนอ "นครปัตตานี" ของ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ว่า "ผมไม่เข้าใจสิ่งที่พลเอก ชวลิตเสนออย่างชัดเจน คงต้องอภิปรายกันมากกว่านี้ แต่ผมเชื่อว่าท่านมีวาระแฝงในเรื่องนี้" (แปลกลับจาก ภาษาอังกฤษ จึงอาจไม่ตรงทุกถ้อยคำ)

พลเอกชวลิตไม่เคยพูด อะไรชัดพอที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจสักครั้งในชีวิต จึงเป็นธรรมดาที่คนอื่นมักเข้าใจว่าท่านมีวาระแฝงเสมอ ผลก็คือไม่เป็นที่ไว้วางใจของใครโดยเฉพาะผู้มีอำนาจ เพราะผู้มีอำนาจย่อมอยากรู้อย่างแน่ชัดว่า ท่านจะเอาอย่างไรกันแน่ ส่วนนักการเมืองอีกมากไม่สนใจว่าท่านจะเอาอะไรแน่ รู้แต่ว่าตัวจะเอาอะไรแน่ ถ้าเข้าไปเป็นบริษัทบริวารของท่าน พลเอกชวลิตจึงเป็นคนอาภัพ เพราะหาบริษัทบริวารที่จะส่งเสริมบารมีของท่านจริงๆ ไม่ได้

ความไม่แน่ชัดนั้นเริ่มจากคำว่า "นคร" หากท่านหมายความว่าปัตตานีควรมีการปกครองเหมือนกรุงเทพฯ คือเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดเอาเอง ย่อมก่อให้เกิดความสงสัยมากมาย เช่น ปัตตานีไม่ได้เป็นเขตเมืองเกือบ 100% อย่างกรุงเทพฯ ท่านแน่ใจหรือว่า โครงสร้างการปกครองของกรุงเทพฯ เหมาะกับปัตตานี ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นชนบท และเอาเข้าจริงผู้ว่าฯกรุงเทพฯ มีอำนาจเพราะรัฐบาลกลางคืนอำนาจให้มากมายหรือ? ก็ไม่เชิงเสียทีเดียว อะไรๆ ก็ต้องผ่านความเห็นชอบของรัฐมนตรีมหาดไทย อำนาจที่พอมีอยู่บ้างไม่ได้มาจากโครงสร้างการบริหารเท่ากับ กทม.มีเงินมาก จึงสามารถทำอะไรได้เองหลายอย่างภายใต้กรอบแคบๆ ที่กฎหมายอนุญาตไว้ให้

ยิ่งมองไปถึงประชาชนกรุงเทพฯ แล้ว ยิ่งจะพบว่าไม่สามารถกำหนดอะไรได้สักอย่าง นอกจากไปเลือกตั้งเพื่อเปิดให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งขึ้นมาดำรงตำแหน่ง เขาอนุญาตให้ทำอะไรต่อมิอะไรได้หลายอย่างข้างบ้านตัวเอง เช่น เปิดศูนย์การค้า, สร้างตึกสูง, ปิดถนนเข้าบ้าน, ขุดท่อ ฯลฯ โดยไม่เคยต้องถามคนกรุงเทพฯ เลยสักอย่าง

ถ้าคิดว่าชีวิตของคนปัตตานี ถูกคนที่ไหนไม่รู้มากำกับควบคุม จนหมดทางเลือกในชีวิตของตน รูปแบบการปกครองของกรุงเทพฯ จะช่วยให้เขาได้พบทางเลือกอันหลากหลายในชีวิตของเขาได้ละหรือ?

แท้ที่จริงแล้ว ปัญหาการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไว้ที่รัฐส่วนกลางมากเกินไปนั้น เป็นปัญหาของคนไทยทั่วประเทศ ไม่เฉพาะแต่ในสามจังหวัดภาคใต้ ดังนั้น ระหว่างการทำเขตปกครองพิเศษเฉพาะพื้นที่กับการกระจายอำนาจกันอย่างไรกันแน่ จริงจัง ผู้นำที่เป็น "ความหวังใหม่" ของชาติ ควรจะ

ทำอะไรกันแน่

ผม ไม่ได้ปฏิเสธ "เขตปกครองพิเศษ" สำหรับสามจังหวัดในภาคใต้ แต่เขตปกครองพิเศษนั้น ควร "พิเศษ" ตรงไหนอย่างไร เป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันคิดให้มากกว่าการบริหารรัฐกิจในรัฐที่รวมศูนย์อย่างหนัก เพราะถึงอย่างไรก็ต้องยอมรับว่า สาม-สี่จังหวัดภาคใต้นั้นมีความ "พิเศษ" ทางด้านชาติพันธุ์, ศาสนา, และวัฒนธรรมเป็นพิเศษ เช่นเดียวกับข้อเสนอว่าต้องใช้การเจรจา หรือเปิดการเจรจา

คำถามที่ทุกคนคงนึกในใจทันทีก็คือเจรจากับใคร?

อาจจะเป็นเพราะความคุ้นเคยกับการต่อสู้กับการแข็งข้อของประชาชนบางกลุ่มที่รัฐ ไทยเคยทำมาก่อน (เช่น พคท.) ฝ่ายรัฐมักคิดถึงการก่อการในภาคใต้ว่า มีการกำกับจากศูนย์บัญชาการที่จุดใดจุดหนึ่งเสมอมา และด้วยเหตุดังนั้นจึงมีกลุ่มเคลื่อนไหวที่เข้ามาจับสมอ้างว่า ตัวคือศูนย์บัญชาการดังกล่าว เช่น PULO แต่ไม่มีหลักฐานหรือวีแววใดๆ ที่สื่อว่า PULO มีอำนาจกำกับกับการเคลื่อนไหวจริง เช่นเดียวกับ BRN-Coordinate ซึ่งฝ่ายข่าวกรองเชื่อว่าเป็นแกนหลักเบื้องหลัง

ในทางตรงกันข้าม จากการศึกษาเก็บข้อมูลกับผู้ปฏิบัติการจำนวนหนึ่งของนักวิชาการบางท่าน พบว่าการระดมพล (recruitment) ก็ตาม, การฝึกก็ตาม, ความสัมพันธ์ของกลุ่มปฏิบัติการในท้องถิ่นก็ตาม, การสื่อสารจากเบื้องบนถึงหัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการในท้องถิ่นก็ตาม ล้วนมีแบบแผน (pattern) ที่ตรงกันทั้งสิ้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า ปฏิบัติการแข็งข้อของคนเหล่านี้ในภาคใต้ต้องมีการกำกับจากจุดใดจุดหนึ่งบ้าง ทั้งนี้ ยังไม่นับปฏิบัติการในพื้นที่กว้างขวางบางครั้ง เช่น การปล้นปืนจากค่ายทหาร หรือแผนก่อวินาศกรรมเมืองขนาดใหญ่ เช่น ยะลา ในเวลาเดียวกัน ฯลฯ ทั้งหมดนี้ทำได้ก็ต้องมีศูนย์อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะวางแผนและสั่งการให้เกิดการประสานงานกันได้ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม หากมีศูนย์ดังกล่าวที่จริง เขายังไม่ปรากฏตัว (ซึ่งแสดงว่าเขายังไม่พร้อมขึ้นโต๊ะเจรจา) ส่วนผู้ปรากฏตัวก็ดูเหมือนจะอ้างเอาเองฝ่ายเดียว นอกจากนี้ เท่าที่นักวิชาการสามารถสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติการในหน่วยย่อยท้องถิ่นได้ ก็ถือว่าถึงมีศูนย์บัญชาการ แต่การจัดองค์กรของผู้ก่อการเหล่านี้ค่อนข้างจัดตั้งน้อย (unorganized)

เหมือนการก่อการร้ายและการต่อสู้ด้วยกองโจรทั้งหลาย การรักษาสายบังคับบัญชาทำได้ยาก และในระยะเวลาอันสั้น ก็มักทำให้กองกำลังแตกออกเป็นหน่วยย่อยๆ ที่มีแนวโน้มเป็นอิสระต่อกัน แม้แต่พรรค.ซึ่งมีการจัดองค์กรรัดกุม ในระยะท้ายๆ ก่อนล่มสลาย ก็ดูเหมือนจะแตกออกเป็นหน่วยเฉพาะพื้นที่ ซึ่งไม่ได้อยู่ในความควบคุมบังคับบัญชาของพรรคมากนัก

ปัญหาจึงกลับมาอยู่ที่ว่า ในสภาพที่กองกำลังของผู้ปฏิบัติการในภาคใต้มีลักษณะดังกล่าว รัฐจะเจรจากับใคร ไม่ว่าจะตกลงอะไรกัน ก็ไม่อาจแน่ใจได้เลยว่าจะมีผลปฏิบัติจริงในภาคสนามหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ท่าทีที่พร้อมจะเจรจาของฝ่ายรัฐก็มีความสำคัญ แม้ไม่รู้ว่าจะเจรจากับใครก็ตาม เพราะท่าทีเช่นนี้เปิดทางเลือกอีกทางหนึ่งให้แก่ผู้ปฏิบัติการกลุ่มต่างๆ ว่าจะยุติการปฏิบัติการแล้วกลับคืนสู่ชีวิตปกติได้ ส่วนจะเป็นทางเลือกที่เขาจะเลือกหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกหลายอย่าง

แต่รัฐต้องเปิดทางเลือกดังกล่าวไว้เสมอ

การเจรจาอาจเกิดขึ้นกับกลุ่มปฏิบัติการระดับท้องถิ่น และหากเงื่อนไขอำนวยจนทำให้พวกเขายอมวางอาวุธเฉพาะกลุ่ม (เช่น 25 คน) ก็ยังดีกว่าที่เขาไม่มีทางออกนี้ได้เลย

อันที่จริง ผมคิดว่านโยบายเจรจาซึ่งนักการเมืองหลายคนเคยพูดถึงมาก่อนพลเอกชวลิต ควรเน้นการเจรจากับกลุ่มปฏิบัติการย่อยก่อน ในเมื่อเราไม่รู้ว่าใครคือศูนย์ควบคุมกำกับการแข่งขันทั้งหมด

ดังนั้น จึงน่าเสียดายที่ ผบ.ทบ.กลับประกาศอย่างชัดเจนว่า "เราจะไม่เจรจากับเขา แต่เราจะใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาด" เพราะเมื่อปิดทางเลือกของเขา ก็เท่ากับปิดทางเลือกของเราด้วย สันติสุขจะกลับคืนมาสู่ภูมิภาคนี้ได้ก็โดยวิธีเดียวคือ "สงคราม" ซึ่งทำให้ทั้งสองฝ่ายเสียชีวิตและเลือดเนื้ออีกมาก

นอกจากนี้ ผบ.ทบ.ยังย้ำอีกว่า ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของพลเอกชวลิตที่ให้ประกาศนิรโทษกรรมแก่ผู้ก่อการ พลเอกอนุพงษ์กล่าวว่า คนเหล่านี้เป็นฆาตกร ฆ่าฟันผู้บริสุทธิ์ อีกทั้งยังต้องการแยกดินแดน จึงไม่อาจปล่อยให้อัดพันจากเงื้อมมือของกฎหมายได้

หากนโยบายเจรจากับผู้ปฏิบัติการกลุ่มย่อยระดับท้องถิ่น (หรือแม้แต่เจรจากับตัวการใหญ่ผู้อยู่เบื้องหลังการแข่งขันทั้งหมด) จะมีผลให้เกิดประโยชน์ได้จริง เงื่อนไขนิรโทษกรรมมีความสำคัญ แนนอนการกระทำผิดต่อประชาชนผู้ไม่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องหนึ่งซึ่งรัฐไม่น่า จะมีอำนาจให้อภัยได้ แต่การกระทำผิดต่อรัฐ เช่น ก่อวินาศกรรมสมบัติของแผ่นดิน, แยกดินแดน, ประทุษร้ายกองกำลังของฝ่ายรัฐในระหว่างการต่อสู้, ฯลฯ ย่อมอยู่ในอำนาจของรัฐที่จะนิรโทษกรรมได้

ที่จริงแล้ว หากเชื่อว่าเราสามารถเริ่มต้นกันใหม่ได้ ก็ต้องยอมรับด้วยว่าเหตุที่เกิดขึ้นในภาคใต้เวลานี้ รัฐเองก็มีส่วนเป็นฝ่ายผิดด้วย (การรังแกประชาชน, การดูหมิ่นถิ่นแคลนอัตลักษณ์ของประชาชน, การรีดไถ, การไม่ให้ความยุติธรรม ฯลฯ) ดังนั้น จึงต้องให้อภัยต่อการต่อต้านรัฐของพวกเขาที่ผ่านมา และมาเริ่มต้นกันใหม่อย่างจริงจัง

ผบ.ทบ.ต้องพูดอย่างแยกแยะ การพันธะจะไปหมดเช่นนี้ไม่ช่วยให้สถานการณ์เลวร้ายในภาคใต้ดีขึ้นแต่อย่างไร นอกจากช่วยสร้างความไม่น่าเชื่อถือให้แก่คำพูดซึ่งไม่ค่อยน่าเชื่อถืออยู่แล้วของประธานพรรคเพื่อไทยเท่านั้น

ความแตกแยกในการเมืองไทยเวลานี้ เพียงแค่มีประชาชนสองฝ่ายต่อสู้กันโดยไร้กติกาและเหตุผล ก็ทำร้ายประเทศไทยจนอ่อนเปลี้ยถึงขนาดนี้แล้ว

ยังมีรัฐบาลที่เอาแต่วิวาทกับทักษิณรายวัน ก็ยิ่งซ้ำเติมให้ประเทศไทยเสียหายไปด้วย

หวังอย่าข้าราชการทั้งทหารและพลเรือนจะไม่เข้าไปกระหน่ำซ้ำเติมความแตกแยกให้นักข้อขึ้นไปอีกแต่คำให้สัมภาษณ์ของ ผบ.ทบ.ไม่มีประโยชน์อะไร นอกจากกวนอยู่ในเกมการเมืองน้ำเน่าเหมือนนักการเมืองที่พยายามจะเพิ่มเงินเดือนตัวเองเท่านั้น